

ГЛАС ЦАРКВЫ

РЭЛІГІЙНА-ГРАМАДЗКІ ЧАСАПС ПРАВАСЛАЎНЫХ БЕЛАРУСАЎ

Выдае Рада Беларускае Аўтакефальнае Праваслаўнае Царквы

Рэдагуе Калегія. Адрыс Рэдакцыі: Цана 1 дамэр

"The Voice of the Church", 401 Atlantic Av., Brooklyn, N. Y., 11217

№ 45

КРАСАВІК — 1976 — APRIL

ГОД. 22

ХРЫСТОС УВАСКРОС!

Зруднаваў Ты крыжам Твайм съмерць, адчыніў разбойніку рай.
Міраносіцам плач сучішыў і Апосталам прапаведаваць запавяды, як
Уваскрес Ты, Хрысьце Божа, дарачы Святу Міласць Вялікую.

ВЯЛІКОДНАЕ АРХІПАСТЫРСКАЕ ПАСЛАНЬНЕ

**ДАСТОЙНАМУ СВЯТАРСТВУ, НАВОЖНАМУ МАНАСТВУ
І ўСІМ БАГАЛЮБНЫБ ВЕРНІКАМ НАРОДУ БЕЛАРУСКАГА**

ХРЫСТОС УВАСКРОС!

Любыя й дарагія Браты й Сёстры нашыя!

З радасьцяй і захапленьнем мы кожны год съвяткуем Уваскрасеньне Господа нашага Ісуса Хрыста. Вялікдзень, Уваскрасеньне Хрыста — запраўды Ясны Дзень у нашым жыцьці. Чалавек у гэты дзень аднаўляеца і ўзносіцца вышэй самога сябе. Пры гэтым людзі становяцца бліжэйшымі адзін да аднаго й твораць адзін арганізм — адну Христовую грамаду. Пачуцьцё вялікае радасьці выклікае ў нас жаданьне падзяліцца вялікоднай радасьцяй з усімі вамі, раскіданымі па ўсім съвеце — **Хрыстос Уваскрос!**

Уваскрасеньне Христовае ёсьць цуд над цудам нашае веры, які зьяўляеца найболышай падзеяй усяе гісторыі.

Святыя Апосталы, навочныя съветкі не рассказваюць, як Хрыстос уваскрос, але съветчаць і пра паведуюць пра самую дзейнасць, што Ён запраўды ўваскрос. З гэтым пераканаńнем і вераю яны прынялі съмерць мучанікаў: — „Што да нас, мы ня можам не гаварыць пра тое, што мы бачылі ѹ чулі” (Дзеян., 4-20).

Радасьць Уваскрасеньня Хрыста ўвайшла ў съвет праз людзей, якія перад тым як паверъць, мусілі перакананацца, што іхны Настаўнік запраўды перамог съмерцю съмерць і ўваскрос з мертвых.

Уваскрасеньне Ісуса Хрыста — гэта аснова, на якой апіраецца ўся навука Царквы. Сама Царква сталася жывым съветчаньнем Христовага Уваскрасеньня, з гэтага й пачынаецца Ейнае йснаванье. Св. Ян піша: „Пра тое, што было ад пачатку, што мы чулі ѹ бачылі сваімі вачымі, да чаго прыглядаліся ѹ дакраналіся рукамі сваімі, пра Слова Жыцьця, — бо Жыцьцё зъявілася, і мы бачылі, і съветчым, і авбяшчаем вам гэтае Жыцьцё Вечнае, якое было ѹ Айца ѹ зъявілася нам; пра тое, што мы бачылі ѹ чулі, авбяшчаем вам, каб і вы мелі лучнасць з намі, а нашая лучнасць — з Айцом і Сынам Ягоным, Ісусам Хрыстом (І Ян I, 1-3). А Св. Апостал Павал паглыбляе думку і ўнікае глыбей у самую тайну, калі піша: „Калі-б Хрыстос не ўваскрос, тады запраўды ѹ авбешчанье нашае пустое, пустая ѹ вера вашая” (Кар., 15-14).

Сын Божы прыняў цела ѹ нарадзіўся ад Чалавека ад Дзевы Марыі — і гэтым ён прызнаў нас людзей дзяцьмі Божымі. А Уваскрасеньне Христовае, кожнаму з нас, хто жадае душою ѹ сэрцам сваім, адчыніла дзъверы Божага Уладарства, якому ня будзе канца.

Сын Божы Госпад і Збаўца наш Ісус Хрыстос Сваю съмерцяй перамог сілу ѹ вынікі грэху ѹ падаў усім людзям надзею на ўвас-

красенъне да съятога новага жыцця. Съягы Апостал Пётра прыпамінае нам: „Мы авясцілі вам сілу й прыход Госпада нашага Ісуса Хрыста, ня йдучы за хітра выдуманымі байкамі, але былі вачавідцамі Ягонае велічы” (2 Птр., 1-16).

Уваскросшы Хрыстос Бог наш не пакідае ёз увагі найменшае стварэнъне. Не адчуваіма сябе ў гэты Дзень самотнымі. Пераня-семся думкамі на Радзіму. Духовым позіркам агледзім нашую сумную Галгофу — Беларусь. Прывітаймася духова з роднымі праз далёкія чужая прасторы, з нашым шматпакутным народам заўсёды радаснымі словамі — **Хрыстос Уваскрос!** Няхай і там, дзе праз даўгія гады заглух звон Вялікодны, адчуваюць праз смутак Вялікодную радасць і пэўнасьць свайго ўваскрошання.

Гуртуймася ўсе, дарагія й любыя Браты й Сёстры, пры сваёй Праваслаўнай Царкве, ды вызнаем Яе за сваю родную Матку, а Господа Бога за свайго Айца, і тады мы ўваскросънем да новага жыцця. Бог паслаў нам вялікую Ласку й даў нам Святы Дар — нашую Святую Беларускую Аўтакефальную Праваслаўную Царкву ды наказвае нам: — „Слухайце голасу Майго, Я буду вашым Богам, а вы будзеце Майм народам” (Ерам., 7-23).

Выбачым адзін аднаму ўсе крыўды, і няхай запануе сярод нас пальміяная братэрская любоў. З любоўю вітайма адзін аднаго съятым прывітаньнем — **Хрыстос Уваскрос!**

Дастойныя Айцы, любыя і дарагія Браты й Сёстры па ўсім съвеце раскіданыя, у высылках і турмах спакутаваныя! Вітаем усіх вас у Сьветлы Дзень Пацехі й Надзеі — Уваскрасеньнем Хрыстовым. Няхай ён, Уладар Сусьвету, напоўніць вас радасцяй і натхненем, якія запанавалі у ўсіх вернікаў паслья незямное весткі — **Хрыстос Уваскрос!** І ўсе мы ў радасці натхнёна ўсклікнем — **Запраўды Уваскрос!**

Вялікдзень

Лета Божага 1976.

З волі Божае

**Пакорны ў Богу Мітрапаліт Андрэй
Пакорны ў Богу Архіепіскап Мікалай.**

З ВЯЛІКАДНЕМ ХРЫСТОВАГА УВАСКРАСЕНЬНЯ

в і т а е м

**ВЫСОКАДАСТОЙНЫХ УЛАДЫКАЎ НАШЫХ
МИТРАПАЛАТА АНДРЭЯ,
АРХІЕПІСКАПА МІКАЛАЯ.**

Пачэснае съятарства і ўесь клер царкоўны.

Усіх вернікаў БАПЦарквы

Уесь Беларускі Народ на Бацькаўшчыне ѹ на чужыні.

Рада БАПЦарквы

СВЯТА СЬВ. ТРОЙЦЫ — СЁМУХА

Сёмуха — сёмая нядзеля па Вялікадні. Тройцай гэтае свята завецца таму, што ўсе мы вызнаём Тройчнасьць Боскасці: Бога Айца, Бога Сына й Бога Духа Святога, — Бога ў Тройцы аднасутнага.

Пра трэйцюю Асобу Прасвятое Тройцы, Бога Духа Святога, ужо ў Сьв. Пісаныні было зазначана, што „на пачатку Бог стварыў неба й зямлю, і Дух Святы насіўся над вадою”. А прарок Давід кажа: — „Госпадзе, няхай Дух Твой Святы вядзе мяне шляхам праўды”. Але тайна Адзінаістотнае й Непадзельнае Тройцы пачала адчыніцца людзям у Новым Запавете ў самym ужо пачатку служэння Господа нашага Ісуса Хрыста.

Гэтак — у часе Хрышчэння у Іардане хрысьціўся Сын Божы, Бог Айцец съветчыў пра Яго голасам з неба „гэта Сын Мой Улюблёны...”, а Дух Святы зыйшоў на Яго ў выглядзе голуба (Мцьв. 3, 16-17), (Ян. 1-33).

Пра Бога Духа Святога гаварылася ў прырачэнні Самога Господа Ісуса Хрыста Апосталам: — Я ўпрашу Айца, і Ён дасыць вам другога Пацяшыцеля, каб павек быў з вамі — Духа Праўды... Не пакіну вас сіратамі, прыйду да вас (Ян. 14, 16-18). Таксама — „Ідзце навучайце ўсе народы, хрысьцячы іх у „Імя Айца, і Сына, і Святога Духа, навучаючы іх выпаўняць ўсё, што Я запавядам” (Мцьв. 28, 19-20).

Прырачэнье Господа Ісуса Хрыста збылося ў пяцьдзесятны дзень па Ўваскрасеньні. У гэты Дзень Дух Святы зыйшоў на Апосталаў у форме вэгненных языкоў. І пачалі яны гаварыць мовамі розных народаў. І дзякуючы гэтай Ласцы Святой Тройцы, Апосталы маглі стацца „съветкамі Хрыстовымі ад Ерусаліму й аж да краю зямлі” (Дз., 1-8); і дзякуючы гэтай Ласцы, яны сталі мудрэйшымі за ўсіх тагачасных вучоных. Бо калі зъбегліся масы народу, і Апосталы пачалі гаварыць ім пра тое, што сталася, усе вучоныя кніжнікі маўчалі, бо не маглі нічым запярэчыць ім.

А тысячы людзей адразу ўверылі ў Хрыста і ў Прасвятую Тройцу, і адсюль паўстала першая Царква Хрыстовая ў Ерусаліме. Весь так Жыццядайная сіла Духа Святога прасвяталіла пагансскую цемру, напоўніла душы людзей Святылом Праўды й Любові Божае. І ад таго часу й да сяньня мы бачым, што супакой, дабро й радасць ды шчасльце людзей і народу залежыць толькі ад таго, як яны служаць Богу, як карыстаюцца сілаю й Ласкаю Жыватворнага Духа Святога.

Дух Святы зыйшоў на Апосталаў, каб паказаць, што ўсе народы, гаворачы рознымі мовамі, пакліканы да Ўладарства Хрыстовага, і што кожны народ можа будаваць свае нацыянальныя

святыні, славіць Бога ў роднай мове, але у Ўладарстве Хрыстовым усе злучаюцца ў адну сям'ю.

Праз зыход Святога Духа грунтоўна зъмянілася ѹ жыцьцё тых людзей, якія прынялі хрышчэныне. Яны лучыліся ѹ натхнёной малітве і ўзаемнай любові ѹ моцна трymаліся навукі Апосталаў. Гэтак нарадзілася Хрыстовая Царква, адроджаная ня з „тлеючага насення”, але з нятленнага Слова Божага (Пятра, 1, 2). І няма такой сілы духа злога, каб спрацівіўся сіле Духа Святога.

Толькі Ласка Святога Духа можа аздаравіць людзтва ад страшнага духовага заняпаду, а зневажаныне Святога Духа вядзе да гэтага заняпаду. Як ня можа заскарузлае ад посушы поле даваць добры ўраджай, так ня можа заскарузлая душа чалавека стварыць на зямлі спакойнае ѹ радаснае грамадзкае жыцьцё.

У дзень Св. Духа мы ўпрыгожваем свае Цэрквы, панадворкі зелянінаю, славячы гэтым усеажыўляючага Духа Святога ѹ Пра-святую Тройцу. Таму ѹ цяпер мы молімся, каб праз Зыход Святога Духа на нас і на наш падняволены народ, мы прасвяятлімся і ўзмоц-нілі душы нашыя.

Дух Святы зыйшоў на Апосталаў у форме вогненых языкоў. Апосталы атрымалі дар прамаўляць да людзей іхнімі мовамі. Гэтым самым Дух Святы асьвяціў кожную мову, а ѹ тым ліку ѹ на-шую Беларускую мову. Адсюль паходзіць Усяленскі характар Св. Царквы Хрыстове. На пачатку хрысціянства паміж вернікаў „было адно сэрца ѹ адна душа” (Дз. 4, 32). І гэтая Усяленскаясьць Св. Царквы Хрыстове ня толькі не запярэчвае нацыянальнага характару Хрыстовых Цэрквяў, а, наадварот, вымагае гэтага. Вымагае гэтага таму, што такая перадусім воля Самога Хрыста. Абдарыў-шы Св. Апосталаў Св. Духам, Ён гэтым самым паказаў ім, што яны павінны абвяшчаць Ягонае Св. Эвангельле кожнаму народу ѹ ягонай роднай мове. Што такая была воля Хрыстовая, съветчыць нам вялікі Апостал Павал, які сказаў: „Калі я малюся ѹ няведамай мове, дык дух мой моліцца, але разум мой застaeцца бясплодным” ... Але ѹ Царкве хачу сказаць лепш пяць слоў мaim розумам, каб і дру-гіх навучыць, чым безыліч слоў у няведамай ім мове” (І Кар. 14, 14-19). Гэтую самую волю Хрыстовую мы маём і ѹ словах Яго, якія Ён сказаў Св. Апосталу Яну ѹ ягоным Адкрыцці, дзе гаварыў Яну пра сем зорак — Цэркву, пачынаючы ад Эфэскае Царквы (Адкр. 1, 11), і ўсе гэтыя Цэрквы былі самастойнымі, адна ад другой не-залежнымі ѹ сваім нутраным жыцьці. Ужо гэтымі Свaimi словамі Сам Галава нашае Св. Праваслаўнае Царквы, Ісус Хрыстос, асьвя-ціў нутраную самастойнасць усіх гэтых цэрквяў.

Гэты запавет Хрыста паслья стаўся запаветам апостальскім, які гаворыць аб велічы Божай мовай кожнага народу (Дз. 2, 11). Асабліва дакладна праводзіў у жыцьцё гэтую волю Хрыстовую

З ГІСТОРЫІ БЕЛАРУСКАЕ ПРАВАСЛАУНАЕ ЦАРКВЫ

КАНГРЭГАЦЫЯ (РЭЛІГІЙНЫ САБОР) У ПІНСКУ У 1790 ГОДЗЕ.

Ад 1788 да 1792 г. адбываўся ў Варшаве Чатырохлетні Сэйм, на якім разглядалася пытаньне ѹ Праваслаунае Царквы ѹ Польшчы, якая ѹ тым часе была ўжо падпарадкавана Расейскаму Сыноду. Цяжкія палітычныя аbstавіны ѹ тым часе напэўна змусілі звярнуць асаблівую ўвагу на жахлівы стан Праваслаунае Царквы, каб гэтым унутры краю супакоіць нялады, бунты й паўстаньні. Таму для польскага ўраду было больш карысным, каб праваслауныя належалі да Канстантынопальскага Патрыярха, а не да расейскага сыноду. У гэтай справе польскі пасёл у Турцыі ѹ звярнуўся да Патрыярха ѹ Канстантынопалі, які ўжо ѹ лістападзе 1790 г. у гэтай справе выдаў да праваслауных у Польшчы пасланьне, у якім раздзіў праваслаўным не аказваць польскаму ўраду ніякага супраціву. Патрыярх пісаў: „З вялікім зьдзіўленнем я даведаўся, што вашыя духоўныя начальнікі далі прысягу быць паслухмянімі чужой дзяржаве й выконваць такія распараджэнні, якія яўна мелі-б за мэтu пад'юджаныне народу да непаслухмянасці й паўстаньня супроты праўнае ўлады, да закалоту ў жыцці ўласнай Бацькаўшчыны”... (В. Смоленскі. Остатні рок сёйму Віелькіего. Краков. Стр. 83-84).

Ужо 9-га кастрычніка 1790 году маршалак сёйму выдаў устаўную грамату ѹ справе праваслаунае веzy. У грамаце паведамлялася, каб да дня першага сьнежня быті выбраныя ѹ прысланыя да Варшавы ўпаважненныя дэлегаты дзеля апрацаваныя праекту новага статуту для праваслауных у Польшчы. Згодна гэтае граматы на Беларусі — у Слуцку, Берасьці й іншых гарадох — і на Украіне адбываліся Саборыкі, на якіх быті выбраны наступныя дэлегаты: Сыльвэстар Бутлай з Віленшчыны, Сава Пальмоўскі — Ігумен Бельскага манастыра, Мяленты Буйвало-Лясьніцкі, — Ігумен Дзятлаўскага манастыра, Пецялькевіч Даніла й Саланевіч Сымон, шляхціч Панько Ілікевіч-Кэрбут і трои мяшчане: Хвадар Міневіч, Мікола Дадан і Юры Зямковіч.

Выбраныя дэлегаты з удзелам вызначаных урадам 6-ці паслоў і 3-х

ўспомнены Св. Апостал Павал, які напісаў пасланьні да восьмі народоў, кожнаму ѹ яго роднай мове. Аб гэтай волі Хрыстовай гаворыцца і ѹ 34-ым правіле Св. Апостала: „Епіскапам кожнага народу належыць ведаць першага між імі”.

І гэтая навука Хрыстовай апостальской была пасълі пацьверджаная сьв. Усяленскімі Саборамі. На адным зь іх, трэйцім Эфэскім, у 431 годзе, была аднаголосна зацьверджаная Незалежная (Аутакефальная) малая Кіпрынская Праваслаўная Царква, якая засталася такою аж да сяньня.

Апрача навукі Хрыстовай апостальской ё сьв. Айцоў Усяленскіх Сабораў, і гісторыя людзкая, ды жыцьцёвия факты, съветчаныя пра тое, што існуюць нацыянальныя Праваслаўныя Цэрквы, як: Грузінская, Армянская, Грэцкая, Баўгарская, Сэрбская, Расейская, Кіпрынская, Украінская ды іншыя, у тым ліку й Беларуская.

сэнатарап распачалі працу ў сінежні 1790 г. Напачатку сакавіка 1791 г. прадстаўнікі ад Праваслаўнае Царквы склалі да сэйму заяву пра неабходнасць зарганізаваньня вышэйшага царкоўнага кіравецтва, бо паслья арышту польскімі ўладамі Епіскапа Садкоўскага праваслаўныя ў Польшчы ня мелі вышэйшага царкоўнага кіравецтва.

Сэйм 5-га каstryчніка 1791 году ў адказе на гэтую заяву даручыў маршалку сэйму разаслаць да ўсіх праваслаўных манастыроў, парафіяў, архімандрытаў і пратапопаў паведамленыне, што 15-га травеня 1791 г. у Пінску склікаеца Генэральная Кангрэсацыя (Сабор), якога ўжо даўно ня мела праваслаўная царква. Ад манастыроў, брацтваў, парафіяў і праваслаўнае шляхты на Сабор быў выбраны дэлегатамі самая дастойная ролігійныя і съвецкія людзі, якія ведалі каноны сьв. Сабораў і праваў дзяржавы.

Час адкрыцця Сабору быў адложаны з 15 травеня на 15 чырвеня 1791 г. Прычына змены было тое, што далёкія дэлегаты не змаглі-б прыйти на Сабор на 15 травеня. Кароль за згодай Сэйму ад ураду вызначыў наступных камісаў: ад Літоўска-Беларускага Княства — Троцкага пасла Залескага й Пінскага пасла Бутрымовіча, а ад кароны — Саньдамірскага пасла Каханоўскага й генэрала Падольскіх земляў князя Чартарыйскага. На Саборы ўдзельнічала 24 дэлегаты ад клеру манастира, 21 ад белага духавенства, 51 ад съвецкіх, зь якіх 19 ад шляхты, а рэшта мяшкане. Разам брала ўдзел 96 дэлегатаў.

Апрача праваслаўных на Сабор зявіліся і прадстаўнікі ад каталікоў: Генэрал інспектар войска Вялікага Княства Літоўскага — Грабоўскі, сябры вайсковай і цывільнай камісіі Пінскага павету, шмат польскіх урадоўцаў, вунійны Епіскап Якім Дашкевіч-Гарбацкі й Епіскап Тураўскі Булгак.

Прафэсар Власаўскі зазначае, што „ня з цікавасці гэтых асобы на Сабор зявіліся, але каб прысутніць іх на адкрыцці Праваслаўнага Сабору мела больш урачысты харктар таё гісторычнае падзеі, каб пераканаць праваслаўных, змучаных за доўгія часы уціску, ды паказаць шчыры намер тагачаснага польскага ўраду пастаўіць Праваслаўную Царкву на новы стан праўнага й незалежнага існаваньня”. (Власовські, т. 3. Б. 219).

Нарады Сабору адбываліся ў царкве Богазьяўлення Гасподняга. Адкрыў Сабор пасол Саньдамірскі Каханоўскі. Старшинём Сабору быў выбраны найстарэйшы архімандрит Мартанінскага манастыра Баланоўскі.

На Саборы быў апрацаваны статут для Праваслаўнае Царквы ў Польшчы, які змяншчаў у сабе адзінаццаць пунктаў. Згодна гэтага статуту Праваслаўная Царква ў Польшчы й Вялікім Княстве Літоўскім хоць і лічылася залежнай ад Канстантынопальскага Патрыярха, але ў нутраным кіравецтве мела поўную свабоду выбіраць вышэйшыя кіраўнічыя ворганы. Нацыянальнае кіравецтва царквы павінна было складацца з Архіепіскапа, як галавы Царквы з правам Мітрапаліта, і нацыянальнага Сыноду ў складзе Архіепіскапа й трох Епіскапаў, якія адначасна кіравалі справамі і ў сваіх Епархіях. Гэтае кіравецтва павінна было прытрымоўвацца агульных пастановаў Сямі Усяленскіх Сабораў і не павінна было залежаць ад чужое ўлады царкоўнае, а толькі ў справах дагматычнае навукі магло зварочвацца да Канстантынопальскага Патрыярха. А ўсе іншыя справы павінны быў выбрацца пастановамі свайго нацыянальнага Сыноду. Пад кіравецтвам Сыноду кожная Епархія павінна была быць падзеленай на дэканаты. А дзейнасць дэканатаў знаходзілася пад кантролем Сыноду. Справы веры маглі вырашаны самі духоўныя асобы на аснове канонаў

і правілаў Сямі Ўсяленскіх Сабораў, а справы эканамічнага зъместу, добрага парадку ѹ кіраваньня бюджетам вырашаліся супольна з дэлегатамі ѹ асэсарамі цывільнага стану, бальшынёю галасоў. У некаторых выпадках падаваўся ѹ парадак дзяржаўнага ладу ѹ адміністрацыі ѹ епархіяльных эканатах і парафіяльных радах. (Праф. Латоцкі. Джэрала царкоўнага права. бал. 295).

Пасля апрацаванья ѹ зацверджанья новага статуту для Праваслаўнае Царквы, Пінскі Сабор выбраў сябrou Галоўнае Кансысторыі з часоваю сядзібою ѹ Пінску. Першым Старшынём Кансысторыі быў выбраны ігумен Бельскага манастыра Сава Пальмоўскі, а 2-га ліпеня 1791 году была выбрана Генэральная Кансысторыя, якая ѹ прысутнасці сэймавых камісараў ды шматлікіх гасцей злажыла прысягу, якую прачытаў камісар Каханоўскі. Пастановы Сабору былі перасланыя на зацверджанье не сэйму. Выбранныя сябры Кансысторыі, не чакаючы на адказ з сэйму, распачалі дзеяньне.

Сабор або Кангрэзацыю ѹ Пінску трэба залічыць да гістарычных падзеяў праваслаўя ѹ Польшчы ѹ Вялікім Княстве Літоўскім, бо пастановы Сабору, з прынятymі яго правіламі царкоўнага парадку, съветчылі пра тое, што не зважаючы на прасльядаванье праваслаўных вунійна-польскімі дзейнікамі ѹ далучэнье Кіеўскай Мітраполіі да расейскае царквы, съведамасць рэлігійная нашых прадзедаў, духавенства ѹ вернікаў засталася непарушанаю.

Пастановай Пінскае Кангрэзацыі Галоўнае Нацыянальнае царкоўнае кіравецтва, у складзе Архіепіскапа ѹ трох Епіскапаў, было забавязана дакладна прыгрымоўвацца пастановаў 7-га Ўсяленскага Сабору, а Царква лічылася аўтаномна праваслаўнаю царквою ѹ Польшчы і ѹ Вялікім Княстве Літоўскім. Знайўцы канонаў Усяленскае Праваслаўнае Царквы, якія кіравалі мясцовай Царквой, лічылі, што да прызнаньня поўнасцю Аўтакефальнае Праваслаўнае Царквы ўсімі праваслаўнымі Патрыярхамі неабходна мець уласную Іерархію ѹ складзе чатырох Епіскапаў, што дастаткова для незалежнага жыцця Царквы ѹ яе кананічнага ѹ ерагічнага пераемства. На вялікі жаль гэты шырака апрацаваны статут ня меў практичнага прымяненія з прычыны падзелу Польшчы, што сталася незабавам пасля Пінскае Кангрэзацыі.

Падсумоўваючы вынікі адбытае ѹ Пінску Кангрэзацыі нельга ня ўспомніць, што праваслаўныя вернікі пастановы Кангрэзацыі ўспрыніялі з радасцю, забываючыся навет пра тыха зьдзекі, што працярпелі напрацягу двух стагодзьдзяў. Лацінскае-ж духавенства спаткала пастановы варожа. Гэтак, з Рыму да Варшавы наплывалі весткі: не дапусьціць, каб у каталіцкай дзяржаве чужое веравызнанье карысталася з тых самых правоў, што ѹ пануючая рэлігія; уступкі для праваслаўных могуць мець цяжкія вынікі для пануючай рэлігіі, якая будзе паволі слабець; навет з матываў палітычных ня можна даваць невуніятам большых правоў у Польшчы, бо яны ѹ кожны мамант могуць учыніць закалот у дзяржаве ды будуць знарадзізмем у руках Раше?

Папскі нунцый у Варшаве 14 верасьня 1791 году перадаў каралю ноту Ватыкану з дамаганьнем не даваць ніякіх правоў праваслаўным. Але кароль адказаў, што справа зайшла ўжо далёка ѹ адмінінцы яе ня можна, бо справу праводзяць паважныя людзі, якія не захочуць яе адкінуць. Пасля гэтага нунцыю быў загад з Рыму пайсьці на камп'яне з умоваю, каб праваслаўныя маглі мець толькі аднаго, а не 4-х Епіскапаў". (В. Біднов опус, цытата, стр. 495).

200-ЫЯ УГОДКІ НЕЗАЛЕЖНАСЦІ ЗЛУЧАНЫХ ШТАТАЎ АМЭРЫКІ

4-га ліпеня сёлета споўніцца 200 год ад часу абвешчаньня Злучаных Штатаў Амэрыкі незалежным гаспадарствам. Да гэтае вялікае ўрачыстасці старанна падрыхтоўваюцца ўсе нацыянальнасьці, якія насяляюць ЗША. Беларусы, як і іншыя нацыянальнасьці, прымаюць удзел у гэтай урачыстасці.

Калянізацыя Амэрыкі пачалася ў пачатку 17-га веку. Першая калёнія ангельцаў была заложана ў 1607 годзе ў Джэймстауне. Ад тэй пары да часу абвешчаньня незалежнасці прыйшло звыш паўтары сотні год. І за гэты час утварылася 13 калёніяў. Каляністы былі розных нацыяў з Эўропы, пераважна ангельцы, французы ды іншыя эўрапейцы. Але насельніцтва ў кожнай калёніі было мяшанае. Гэта спрычынілася да ўтварэння з часам аднаго вялікага гаспадарства, хоць-ж азнакі нацыянальнасцяў ня съцёрліся й да нашага часу. Калёніі кіраваліся самаўрадамі, але пад наглядам і з дазволу вызначаных з Мэтраполіі-Англіі губэрнатараў. Звычайна, на калёніі глядзелася, як на месца здабыцьца багацьця, таму праводзіўся досыць выразны вызыв з боку Мэтраполіі. Каляністы-ж у сваёй дзейнасці былі абмежаныя; напрыклад, у гандлі ў зносінах з іншымі краінамі ѹ гаспадарствамі, таксама і ў нутраной дзейнасці. А тымчасам абавязкі да Мэтраполіі мусілі спаўняць: утрымліваць ангельскае войска й даваць розныя паставы й паслугі для Мэтраполіі.

Насельнікі калёніяў былі людзі, якія пакінулі родныя краі, шукаючы волі. Тымбалей іх цяжыла падпараткованье пабочнай, ужо фактывічна чужой уладзе. Не магло адбыцца зъмяшаньня ѹ з тузыльчым народам — індэйцамі — з тэй самай прычыны — жаданья волі. Будучы на ніжэйшай ступені культуры, індэйцы не маглі ѹ не хацелі пераняць быт прыбылых людзей. А, калі каляністы часта займалі іхнія наседжаныя месцы, паставала варожасць і змаганье за месца на зямлі, хоць-ж прастораў зямельных хапала паддасткам — і тузыльцам, і каляністам.

Жыцьцё каляністаў было бурлівае, неспакойнае. Адбываліся частыя сутычкі з індэйцамі, паселішчы якіх былі хоць і рэдкія, але яны барапілі свае, ужо занятыя прасторы. Для сталай аседласці ѹ арганізацыі свайго агульнага гаспадарства вымагалася ўпэўненасць і непахіснасць у дасягненны мэты. Для здабыцьца незалежнасці павінны былі выдзеліцца людзі здольныя з цвёрдымі харектарами.

У 1774 годзе ѹ Філядэльфіі быў скліканы Кантынэнтальны Кангрэс дэлегатаў ад 13-ці калёніяў, на якім была прынята пастанова патрабаваць ад Ангельскага Каралеўства адмены „Актаў За-

бароны". Але ніякага адказу ад Карапеўства не атрымалі. Пасьля гэтага Калёніі пачалі рыхтавацца да збройнай самаабароны й гатаўца зброю.

Падрыхтоўка да самаабароны занепакоіла ангельскую ўладу. Быў высланы экспедыцыйны ваенны аддзел з генэралам Гэнджам началяе, каб ліквідаваць збройны зачын. Але каляністы разъблігэты аддзел, і гэта быў пачатак збройнага змаганьня.

У гэтым часе, у траўні 1775 году, быў скліканы Другі Кантынэнтальны Кангрэс, на якім некаторыя дэлегаты дамагаліся адразу абвесціць незалежнасць, іншыя-ж — бальшыня — схілялася да таго, што Вялікая Брытанія пойдзе на ўступкі, бачачы сілу й салідарнасць каляністаў.

З самага пачатку збройнага чыну на камандзіра Кантынэнтальнай арміі быў прызначаны Джордж Вашынгтон. Гэта быў ідэальны чалавек. Продкі яго — ангельцы — апынуліся ў Амерыцы, як уцекачы ад рэлігійнага ўціску. Прадзед яго быў пурыйтанскім сьвятаром Прэсьвітэрыянскай Царквы. Джордж Вашынгтон быў чалавек моцна рэлігійны. Адзначаўся ветлівасцю, гасціннасцю й дабрадзеянасцю. Быў цвёрды й непахісны ў перакананьнях, як і станоўчы ў прынятай пастанове дзеяньня. Прыняўшы камандаваньне Кантынэнтальнай Каляніяльной арміі, вёў змаганьне рашуча і ўпэўнена, няглядзя на няўдачы й перашкоды. Каляніяльная армія не адзначалася ваяўнічасцю, таму няўдачы трапляліся паважныя. Асаблівую паражку Каляніяльная армія атрымала ў бое ў Брукліне. Амерыканскія войска было разьбіта лепш азброенаю й здысцыплінаванаю арміяй ангельскай. У арміі Вашынгтона пачалася дэзарганізацыя — адны кідалі зброю й разъбягаліся, іншыя перайходзілі да ангельцаў, шмат каляністаў прысягнула на вернасць Ангельскуму Каралю.

Аднак, не зважаючы на такое распачлівае становішча, Вашынгтон не зьняверыўся й прадаўжаў змаганьне ўсімі магчымымі способамі. У міжчасе, у 1778 годзе Францыя абвесціла вайну Англіі й пачала даваць успамогу Амерыканскай арміі, ня толькі матарыяльнную, але й вайсковымі аддзеламі. Супраць англічан змагаліся й гішпанцы й галіндцы. З Эўропы прыбывалі выдатныя вайскоўцы, між імі Беларус з паходжаньня Тадэуш Касцюшко, Немец Штэбен, Паляк Казімер Пуласкі, Француз Лафает ды іншыя.

Канчальная перамога амэрыканска-французскіх фармацыяў над ангельцамі сталася каля Ёрктаўну. Цырымонія капітуляцыі ангельцаў адбылася 19-га кастрычніка 1781 году.

Калі ангельская войска пакінула амэрыканскі кантынэнт, Вашынгтон, разъвітаўшыся з арміяй, вярнуўся на сваю сядзібу ў Маўнт Вэрнон, каб заняцца гаспадарчымі справамі. Але не адыйшоў ад грамадзкай дзейнасці. Пад яго кіраўніцтвам выпрацавана

КЛОПАТЫ АТЭІЗМУ

Праз паўвеку змаганьня з рэлігійнай ўладары балышавізму агледзеліся, што руйнаванье сьвятыняў і мардаванье сьвятарства ўплыло на стан үрэлгійнасці насельніцтва не на іх карысць. Цяпер узяліся за „навуковае” адмаўленье йснаванья Бога. А практычна наляглі на моладэ́, дзеючы пізаз школы й праз камсамол. Цікавы пад гэтым паглядам допіс з Нясвіскай раёну, зъмешчаны ў часапісе „Чырвоная зъмена” ад 31-га студзеня гэтага году. З яго відаць арганізацыйная антырэлігійная акцыя сярод моладзі й вынікі тэй акцыі. Пачынаеца допіс напамінам пра лягендзу, якой штосьць ня чуваць было. Ці не змайстраваная яна чынныкамі „клясавай барацьбы”. Аўтарка допісу Л. Нарубіна.

„Лягenda скупа данесла да нас гэту трагічную гісторыю. У 1592-м годзе італьянскі архітэктар і мастак Бернардоні закончыў роспіс фарнага касьцёлу, які будаваў на заказ князя Радзівіла недалёка ад яго замку. Гаспада... азнаёміўшыся з вынікамі работы, загадаў... выкалаць італьянцу вочы. Ён ня мог дапусціць, каб падобнае цуда італьянец паўтарыў дзе-небудзь.

Сёння перад уваходам у фарны касьцёл вісіць шыльдачка, якая паведамляе, што цудоўны помнік архітэктуры ахоўваецца дзяржавай. Кожнага, хто прыяжджае ў старажытны Нясвіж, палоніць надзвычайная прыгажосьць гэтага збудаванья. Сярод наведвальнікаў касьцёлу нямала моладзі, прыежджых, мясцовых жыхароў.

— Нажаль, ня ўсіх цікавіць мастацкая прыгажосьць касьцелу й чатырох цэркваў раёну, — расказваў другі сакратар Нясвіскага РК ЛКСМБ Валеры Сталаўчук. — Прыйдзілі-ж сюды, каб спраўіць рэлігійны абраад хрышчэння дзяцей камсамольцы раёну Рыгор і Людміла Яновічы, Георгій Верна Зуёнкі, Галіна й Аляксандар Гецманы, Іван і Людміла Сьвірыды. Пры хрышчэнні ў ролі кумоў былі Лілія Гецман, Анатоль Кударэвіч і Васіль Ліхінка — таксама камсамольцы.

Факты гэтыя — яны мелі месца ў астраўецкай царкве — выявіў нядайна рэйд, прапаведзены райкомам. У гарадзейскай царкве ў хрышчэнні ўдзельнічалі дваццаць пяць камсамольцаў. З кожным з гэтых камсамольцаў сур'ёзна размаўлялі на сходах у пярвічных арганізацыях, потым — на паседжаньні бюро райкому. Што-ж высьветлілася? — Маладыя бацькі хрысціяць сваё дзіця ў большасці выпадкаў не таму, што вераць у Бога, а пад прымусам старэйшых або па тадыці, — тлумачыў Сталаўчук.

Як-ж змагаеца з „традыцыямі” цемрашалаў, з царкоўнымі забабонамі райком камсамолу? Ці здолеў ён супрацьставіць ім камплексную праграму атэістычнага выхаванья — менавіта гэта патрабуеца ў раёне, дзе сярод дарослага насельніцтва яшчэ шмат веручых. (На тэрыторыі раёну 4 дзеючых царквы, касьцёл, тры малітоўныя дамы й дзве зарэгістраваныя абшчыны).

Канстытуцыя, прынятая ў 1787 годзе, а ўведзена ў дзеяньне ў 1789 г.

Джордж Вашынгтон быў першым Прэзыдэнтам ЗША з 1789 па 1797 год.

Цяпер Злучаныя Штаты Амерыкі, у ліку 50 штатаў, з 200 мільённым насельніцтвам, становяць наймагутнейшае й найбагацейшае Гаспадарства, у якім чалавек вольны ў выбары месца жыхарства й свайго занятку й працы.

Ня трэба асаблівай праніклівасьці, каб зразумець, што ў раёне дзясяткі дзяцей з самага маленства трапляюць пад уплыў рэлігійных поглядаў старэйшых, і ніхто ня мае права прайсьці міма гэтых фактаў (?—С.).

Першымі ўступаюць у барацьбу за маленькага чалавека, — за яго съядомасьць, душу, пачуцьці — школа, настаўнікі. І тое, што ў Нясьвіскім раёне 17 школ і... 8 дзеючых царкоўных установаў, ня можа не хваліваць настаўнікаў. Педагагічныя калектывы ў пераважнай большасьці вядуць вялікую й сур'ёзную работу дзеля атэістычнага выхавання вучняў. Школьнік адчувае на сабе ўзыдзеяньне з першых дзён. Паступова, ідуучы ад простага да складанага, настаўнікі тлумачаць сваім выхаванцам законы прыроды, у якой німа месца боскім цудам, гісторыю развязвіцца грамадзтва, і чалавека ў грамадзтве. Атэістычныя пагляды ў вучняў выхоўваюць на класных гадзінах і на занятках прадметных гурткоў. (Гэтакая навука, як грамадазнаўства, з педагогічнага ўзгляду, можа падавацца прынамсі ў старэйшых клясах сярэдняе школы, а для дзяцей — гэтае забіванье іхных галаваў незразумелым баластам будзе толькі спрыяць атупеніню іх. І гэткую вось „навуку” інакш нельга клясыфікаваць, як толькі праступствам — (С.). Тэматыку гутарак, — гаворыцца далей: — літаратуру для слухачоў і агульную накіраванасць атэістычнай работы дапамагае вызначыць „раённы савет атэізму” (чужасл. нашае — С.) прырайкоме камсамолу. Ён распрацоўвае мэтадычныя рэкамэндацыі школам, абагульняе ё распрацоўвае лепшыя вопыт.

— У сваіх рэкамэндацыях мы выходзім з того, што атэістычнае выхаванье павінна весьціся з улікам узроставых асаблівасцяў вучняў і пісіхалёгіі дзяцей, у якіх бацькі веручыя, — падкрэсліў старшыня савету.

Вось, напрыклад, гутарак, якія райком рэкамэндуе праводзіць у 1-3-х клясах. — Як чалавек стварыў Бога? Чаму ўзынікае навальніца? Чаму акцябронку сорамна хадзіць у царкву?”...

Памінаючы розныя зацемкі пра паасабныя школы, пра работу некаторых вучнёўскіх гурткоў „Атэіст” з дарослым і сталым насельніцтвам, пра дзейнасць райкому камсамолу, — Нарубіна закончвае свой артыкул „Выдаткі дзедаўскіх звычак” спасылкаю на камсамольскую дзейнасць калгасу імя Дзяржынскага, як харектэрную для раёну, — з гэтага калгасу камсамольцы ўдзельнічалі ў хрышчэнні дзяцей.

„Плянамі работы раённага савету атэізму прадугледжвалася абмеркаваць атэістычную работу камсамольскае арганізацыі калгасу ў жніўні. А 19-га лістапада рэйд-праверка выявіў факты хрышчэння дзяцей. Знаныць, абмеркаваныне, што адбылося ў жніўні, дзейных вынікаў не дало. Лекцыя на атэістычную тэму тут чыталася толькі адзін раз дый прысутнічала на ёй усяго 18 з 45-ці мясцовых камсамольцаў.

І толькі пасля рэйду-праверкі райком у тэрміновым парадку заплянаваў вечар пытаньняў і адказаў на атэістычныя тэмы, які на жаль так і не абыўся.

У часе ролігійных святаў райком арганізуе выезды па раёне. Камсамольскія актыўісты, члены апэратыўнага атраду цікавяцца, ці ўдзельнічае моладзь у гэтых святах і на месцах разьбіраюць узынікшыя пытаныні. Зъява, бязумоўна, станоўчая. Але больш карысці было-б, каб гэта зъяўлялася часткай усёй агульнай дзейнасці райкому ў атэістычным выхаванні, дзейнасці пасыльдоўнай і шматбаковай. Пакуль-жа гэтага ніяма. Эквівалент задум іх ажыццяўленыне яшчэ не дасягнуты. Таму, напэўна, і ня сталі цэркви ѹ касыцёлы для моладзі раёну толькі мастацка архітэктурнымі помнікамі”.

Ня сталі ў ня стануць.

С-кі

ДЗЯСЯТАЯ ГАДАВІНА

Прабегла праз прэсу заходняга сьвету навіна, якая зьдзівіла хрысьцян. 14-га сінежня 1975 году рымскі Патрыярх Павал VI пасыль Божае Службы, падыйшоў і, стаўшы на калені перад грэцкім герархам, пацлаваў ступні ног Мелітону Мітрапаліту Халкідонскаму, прадстаўніку Канстантынопальскага Патрыярха Дымітрыя I. Гэтак адзначыў рымскі Патрыярх дзясятую гадавіну адкліканья анафэмы.

Сталася, што навет сам Мітрапаліт Мелітон быў заскочаны ўчынкам рымскага Патрыярха Паўла. У прачуленасці Мелітон сказаў: „Толькі святыя чалавек мог зрабіць тое, што зрабіў Папа.

Што да самага адкліканья анафэмы, гэта адбылося згодна дамоўленыя абодвых бакоў, якое было загадзя падрыхтаванае. 14-га сінежня 1965 г., Патрыярх Атэнагор I ў Канстантынопалі, а рымскі Папа Павал VI ў Рыме зъяўлялі абапольнае пракляцце, якое пакутавала з 1054 году — ад часу падゼлу Цэрквай. Гэта быў запраўды добры пачатак для палепшання суадносін між дзіўюма Цэрквамі. І трэба адзначыць, што суадносіны палаіпшающца.

Аднак, пытаныне зъяднаныя Цэркваў стаіць яшчэ, як праблема. Аднай з паважнайшых перашкодаў да зъяднаныя становіща вунійная акцыя Каталіцкае Царквы.

БАПЦАРКВА У ВЯЛІКАЙ БРЫТАНІІ

Сучасная Беларуская Аўтакефальная Праваслаўная Царква ў Вялікай Брытаніі паўстала з Беларусаў-выгнанцаў з роднага краю.

Перад пачаткам другога сусьветнае вайны, калі большавікі занялі Захоўнюю Беларусь, на стыку 1939-1940 гадоў, у самыя лютыя марозы, пачалі сваю налюдскую акцыю — вываз на Сібір людзей, якіх яны лічылі для сябе небясьпечнымі. Трапіла туды шмат і сялян, і нацыянальнай беларускай інтэлігенцыі, бадай пагалоўна — лясныя стражнікі, ды іншы рабочы люд. Ня была паміённая ѹ Царква, — апынулася ў выгнаныні ѹ першыя партыі сьвятарства. Калі -ж у пачатку вайны нямецкая армія дасягла Ленінграду, Масквы ѹ Сталінграду, задрыжэў тады Сталін. І авесціці амністію ўсім быўлым польскім падданым, а таксама дазволіў тварыць польскую армію. Каб выбавіцца з большавіцкага пекла, пайшлі ѹ беларусы ѹ корпус генэрала Андэрса, і прайшоўшы разам чынную веннную акцыю, як вядома, па вайне дэмабілізаваліся ѹ Ангельшчыне.

Трэба адцеміць, што ѹ польскай арміі праваслаўнае жыцьцё было зарганізаванае, і па дэмабілізацыі паўсталі ѹ Англіі праваслаўныя парафіі, але яны належалі да Польскае Аўтакефальной Праваслаўной Царквы, якая зь беларускасцю нічога супольнага ня мела.

Тымчасам на эміграцыі пачалі закладацца нацыянальныя беларускія арганізацыі, а ў 1948 годзе шмат беларусаў п'зыбыло з Нямеччыны, з Д.П. лягероў. Паўстала пытаныне арганізація сваю Царкву.

БАПЦарква ѹ В. Брытаніі пачала сваё ѹіснаваныне з 1950 году, калі Сьв. Памяці ўладыка Архіепіскап Васіль высьвяціў у ерэі брата Аляксандра Крыта, якому Бог судзіў з часам ачоліць Мітраполію БАПЦарквы. Айцец Аляксандар, нягледзячы на слабое здароўе, энэргічна ўзяўся за будову Царквы. Былі закладзеныя па рафіі ѹ Брадфордзе, Бірмінгаме, Манчэстэрэ, а час ад часу правіў Божыя Службы ѹ Лёндане. У Брадфордзе — месцы пражываныя а. Аляксандра — Аддзел Згуртаваныя Беларусаў Вялікай Брытаніі, з дапамогай шчырай прыяцелькі беларусаў Мрс

Элізабет Проктар, ужо нябожчыцы, набыў дом. У гэтым даме ўладжана была капліца Св. Спаса, і месцілася канцылярыя Вікарыйяльнай Управы БАПЦ. Тут-же пачаў выдавацца Царкоўна-Грамадзкі Бюлетэнь, у якім адлюстроўвалася рэлігійна-грамадзкае жыццё. Айцец Аляксандар зарганізаваў сыботнія беларускія школы ў Манчэстэрэ й Брадфордзе, дзе навучаў дзяцей Закону Божага.

Царкоўнае жыццё ў В. Брытаніі развівалася з пэўнымі перашкодамі, перапынкамі. Але з Божаю ўспамогаю з часам уладжалася й паступова ўз'ястала.

У 1961 годзе вернікі-беларусы мусілі разъвітацца з а. Аляксандрам. На жаданье Архіепіскапа Васіля ён павінен быў выехаць на сталае пра жываньне ў Амэрыку й абняць Парафію Жыровіцкую Божаю Маці ў Кліўлендзе. Аднак рэлігійнае жыццё не замерла: душпастырскую апеку нёс шчыры прыяцель беларусаў а. Пратаерэй Захар Паленаў — казак з падходаньня.

Толькі пасля съезді а. Захара праваслаўныя беларусы засталіся зусім асігочаныя. Правда, гэты стан трываў нядоўга. Даў Бог, да нас прыйшоў з вырашальнай успамогай брат Ян Абабурка. Дамовіўшыся з венікамі, ён выехаў на навуку ў Бэльгію, дзе й вытрымаў экзамен пе над камісіяй Духаўнікоў з вельмі добрымі вынікамі. На просьбу нашай Герархіі Галава Украінскае Аўтакефальнае Праваслаўнае Царквы Мітрапаліт Нікано́ры ўспеяўші брат Яна ў езуітскім кастрычніку 1963 году.

Венчаны ўз'яшчыся з Эўропы, ужо як съяздан, а. Ян энергічна прыступіў да арганізацыі рэлігійнага жыцця. У хуткім часе ён аднавіў заняпальня парофіі ў Манчэстэрэ, Брадфордзе й Нотынгеме ды абелугоўваў яшчэ Бітмінгем і Лёндан. Трэба прызнаць мячырую, няўтомную й самаахвярную працу а. Яна пры абелуге некалькіх рэлігійных асяродкаў, працу, якая выконвалася ў любасці да Царквы й сталай дбаласьці. І грамадзтва з належнай пашанай амэньвае яго працу й прыслугу, ладзячы псыніцці ўшанаваньня ў пяціці ўгодкі ягонай сьвятарской службы.

На радасць а. Яну і ўсім вернікам, у канцы студзеня 1970 году прыбыла да а. Яна ягоная суджоная Маці Кацярына, з якой а. Ян быў разлучаны падзеямі вайны. З малым тэцём яна засталася на Бацькаўшчыне. І зажыла досьць нядолі й гора. Калі бальшавікі пачалі зганяць сялян у калгасы, паўстала галечка. Давялося перажыць і голад і холад, але сына выхавала й мела пацеху. І сын Мікалай марыў спаткацца з бацькам, якога знаў толькі з фатаграфіі. Але Воля Божая сундзіла йнакш. Ужо ў 24-летнім узроўніце ён тагічна загінуў — утануў у рацэ, няглядзя што добча плаваў, відочна халіў чурч. У скрусе й жалобе Маці Кацярына здолела толькі ўпрастоіць мясцовыя ўлады, каб паставіць на магіле памятнік з крыжам. Цяпец бацькі знайхочзяць толькі ў Царкве духовое супакаенне. Шчырая, глыбока рэлігійная, ад дзіцячых гадоў звязаная з царквой, належычы да царкоўнага хору. Маці Кацярына улучылася ў працу а. Яна. З яе ўспамога здолелі набыць свой самаход, што ўяўляй меры аблегчыла працу пты абелугоўваныні парофіяў, наведваныні хворых ды іншых тээбаў.

Паважная й радасная падзея адбылася ў 1971 годзе, калі беларускія асяродкі ў Ангельшчыне наведаў Яго Высокапрааесьвячэнства Мітрапаліт БАПЦ Ўладыка Андрэй. Гэтая візіта ўзыняла вернікаў духовага, і ўзмоцніла Царкву арганізацыйна. У часе сваіх візіты, 28 жніўеня ў Брадфордзе Ўладыка Андрэй узвёў у дыяканы брата Яна Пякарскага, а ў Манчэстэрэ 5 верасня вісьвяціў яго у езуіт. Айцец Ян Пякарскі — патрыёт Беларус — за нядоўгі час зарганізаваў парофію ў Лёндане, дзе заўсёды

адчувалася нястача съвтара, а таксам у Бірмінгаме й Кэмбрыджы. Гэта аблегчыла працу а. Пратаерэю Яну Абабурка

12-га лістапада 1972 году адбылася ўрачыстасць высьвячення нованабытай царквы ў Парафії Жыровіцкае Божае Маці ў Манчэстэры. Да выкананыня гэтага чыну спрычынілася таксама і візита Уладзікі Мітрапаліта, які падахвоціў вернікаў падніцца на гэты учынак. У досьць катоткім часе ахвярамі была сабраная належная сума грошай на зреалізаўванье куплі дому. Знайшліся ѹ такія вернікі, якія самаахвярна працавалі што сыботы, пакуль давялі будынак да належнага царкоўнага выгляду ѹ да пасьвячення ў Дом Божы. Цяпер пры царкве маецца вялікая зала, якая дае магчымасць праводзіць урачыстыя съвяткаваныні пры большым ліку людзей.

У царкве а. Ян Абабурка правіць Божыя Службы што другое нядзелі. 20 мая 1973 году тут праводзілася храмавое съвята ѹ адначасна съвятковалася 800-я гадавіна ад часу съмерці Святой Ефрасіні Полацкай.

Асаблівае прызнаныне ўдзячнасці вернікі ѹ грамадства выказваюць айцу Пратаерэю Яну Абабурку ѹ Маці Кацярыне, і ня толькі за правядзеньне Божых Службаў і выкананыне царкоўных трэбаў, а ѹ за сталы ѹ рунны дагляд царквы.

РАДА БАПЦАРКВЫ ў В. БРЫТАНИИ

Кіраўнічым органам Царквы сталася Рада Беларускае Аўтакефальнае Праваслаўнае Царквы ў Вялікай Брытаніі. Цяперашні склад Рады БАПЦарквы: старшыня — Пратаерэй Ян Абабурка, 1-ы заступнік — а. Ян Пякарскі, 2-і заступнік — Хведар Кажаневіч, 1-шы сакратар — Янка Калбаса, 2-і сакратар — Пётра Шыркоўскі, скаўнік — Уладзімер Ганько, карэспандэнт — Міхась Яськевіч.

Рада БАПЦарквы кіруе Царкоўнымі Камітэтамі, якія існуюць пры парафіях. Заложана самааладаткованыне аднаразовава на год; вядзеца стараныне набыць магільнік у Манчэстэры для Беларусаў — справа невясёлая, але патрэбная: людзі хочуць класіціся на вечны супачынок у адным месцы; праводзяцца пэўныя праўныя фармальнасці з Брытанскімі ўладамі. У астатнія часы БАПЦарква ўрадава зарэгістраваная, як праўная арганізацыйная адзінка.

М. Стапіскі

ЛЕГАЛІЗАЦЫЯ БАПЦАРКВЫ ў ВЯЛІКАБРЫТАНІІ

З дня 28 кастрычніка 1975 г. БАПЦ і Царква Жыровіцкае Божае Маці ў Манчэстэры афіцыйна зарэгістраваныя ў Burv Registration District (№ in Register 38264). Цяпэў у царкве могуць адбывацца шлюбы ѹ прысутнасці ўрадоўца з Рэгістрацыйнага Офісу. Гэтая працэдура будзе забавязваць напоцягу году, да 28 кастрычніка 1976 г., а тады будзе вызначаная Галоўным Рэгістратарам адпаведная асоба або асобы ад Рады БАПЦарквы.

Рада БАПЦ ў Вялікабрытаніі падае да ведама ўсіх вернікаў, каб з фармальнасцямі шлюбу зварачаліся да а. Пратаерэя Янкі Абабуркі, настаяцеля БАПЦ у Вялікабрытаніі. Ён дасыць патрэбныя тлумачэнныні ѹ дапамогу.

Very Rev. John Ababurko. 22 Daresbury St..
Cheetham, Manchester 8: Tel.: 061-740-8230.

ПРАВАСЛАУНЯЯ ЦЭРКВЫ У АЎСТРАЛІ

Згодна статыстычных дадзеных у Аўстралі ў 1971 годзе было зарэгістравана 338.635 праваслаўных розных нацыянальнасцяў. Найбольшую группу становяць грэкі. Яны складаюць 50% усіх праваслаўных. Пасля грэкаў ідуць расейцы, якіх ёсьць 22%, а рэшта — ўсе іншыя нацыянальнасці. Існуе 175 праваслаўных парафіяў і грамад, а мяноўна:

87 грэцкіх парафіяў, 21 расейская, 20 сэрбскіх, 18 украінскіх, 9 македонскіх парафіяў, па 4 — антыяхійскія й копскія парафіі, па 2 парафіі маюць беларусы, румыны, армяне, а рэшта народаў — па аднай парафії.

Згодна юрысдыкцыінай прыналежнасці бальшыня парафіяў належашь да нацыянальных цэркваў свайго паходжання. Гэтак, з 87 грэцкіх парафіяў 73 належашь да Ўсяленскага Патрыярха, а 14 да так назв. Аўтакефальтай Грэцкай Царквы; з 21 расейскіх парафіяў 16 належашь да зарубежнага Сыноду, 2 да Амэрыканскай Мітраполіі і 1 да Канстантынопальскай Патрыярхіі; з 20 сэрбскіх парафіяў 10 належашь да Сэ́бскае Патрыярхіі, 8 да Вольнае Сэрбскае Царквы й 2 да незалежнае групы. Беларускія парафіі належашь да Беларускага Аўтакефальтага Праваслаўнае Царквы. Украінскія адна частка падлягае УГПЦ ў Канадзе, а другая — УПЦ ў ЗША.

,АНТОНІ, МІТРАПАЛІТ МІНСКІ І БЕЛАРУСКІ”

У пяцічынію пра Мітраполію Беларускую ў БССР даведваемся з гэткі „Голос Радзімы”, выдаванай у Менску, а пашыранай за публякамі „Савецкага Саюзу”. Дзе, хто й калі паставіў былога Ап'хіепіскапа Менскага Антонія на Мітрапаліту Беларускага — няведама. У № 7 (з 19 лютага) „Голосу Радзімы” гавоўщица п^а Мітрапаліта Антонія, як удзельніка палноўленага „Таварыства па культурных сувязях з саючыннікамі за публяком”, названага ўжо „Беларускага Таварыства „Радзіма”.

У ліку сямёх сяброў „Савету таварыства „Радзіма”” знайходзіцца й Мітрапаліт Антоні. Кажны з сямёх сяброў на арганізацыйнай канферэнцыі 27-га студзеня 1976 г. ў Менску выказаў сваё калікоткае „экспозіці”. У вусны Мітрапаліта Антонія яно ўложана гэтак: „Радзіма — гэта месца, чзе чалавек нарадзіўся. Радзіма — маші, але ёсьць і бацька — патрыятызм. Там, дзе жывуць за мяжой землякі, ёсьць таварысты. Для людзей, што іх наведваюць, крыніца съвяты — іх Бацькаўшчына. Нашы съвяшчэннікі працаюць у многіх зарубежных краінах. Напрыклад, у царкоўна-прыходзкай школе ў Францыі, дзе вучачы дзесяці эмігрантаў. Мы вязём з сабой кнігі, пласцінкі, кінафільмы. Моладзь з-за рубяжа пыняе якія да нас, знаёміца з нашай, савецкай, моладзю. Царква падтрымлівае стварэнні Беларускага таварыства „Радзіма”, таму што яна займае падтрымлівае ўсе добрыя справы Савецкага ўрада”.

Астаецца паставіць пытаныне Мітрапаліту Антонію: „Якія кнігі везяце ў школы за рубяжом, калі Эвангельле ў рэлігійных кнігах у „Савецкім Саюзе” ня толькі ня друкуюцца, але і ўвоз іх забараняецца? Ці руйнаваныне цэркваў, гнобленыне ўздзек з вернікаў і съвятарства, стасашэнная навала атэістычнай пропаганды, якая мяжуеца з арыштамі ў зняволеніем вернікаў, а ў съвятарства — ці гэта ўсё для Мітрапаліта Антонія „добрыйя справы Савецкага ўрада”?

КАНФЕРЭНЦЫЯ СУСЬВЕТНАЙ РАДЫ ЦЭРКВАЎ

Сусьветная Рада Цэркваў аб'ядноўвае звыш 960-ці мілёнаў хрысьціян усяго съвету. Не ўвайшла ў гэту арганізацыю Каталіцкая Царква — аблежавалася пасылкаю прадстаўнікоў-назіральнікаў на агульныя канфэрэнцыі Рады. Праваслаўная Расейская Царква, а праўдзівей Маскоўская Патрыярхія, стала праўнай удзельніцай Сусьветнай Рады Цэркваў з 1961 году.

У другой палове лістапада 1975 году адбылася чарговая Канферэнцыя гэтае царкоўнае арганізацыі. Канферэнцыя адбывалася ў месце Найробі ў Афрыцы, у гаспадарстве Кеніі. Месца Канферэнцыі выбрана не выпадкова. Чамусьці новаутвораныя гаспадарствы з былых заходня-эўрапейскіх калёніяў, атрымаўшы незалежнасць, што называецца, з рук былых сваіх уладцаў, лёгка падупадаюць пад уплыв бальшавіцка-маскоўскае пропаганды. Праўда, гэта заўважаецца скрэз: чым на ніжэйшай ступені культуры бытую пэўны народ, тым лягчэй ён падупадае пад уплыв бальшавізму. Характэрна, што ѹ сама Рада Цэркваў падупала пад уплыв бальшавізму, бадай, з таго часу, калі туды ўвайшли прадстаўнікі Маскоўскай Патрыярхіі.

За час ад перадастатній Канферэнцыі да 1975 г. Рада Цэркваў выдакавала паўтара мільёну даляраў на падтрымку „вызвольнага змагання” ў Афрыцы, у тым ліку і змагання тэрарыстычнага. У запраўднасці ж гэта ня вызвольнае змаганье ўжо вызваленых народаў, а падбурэннне мясцовых элемэнтаў, распрагандаваных бальшавізмам і падтрымлізаных Москвой, для захопу ўлады.

Акалічнасць гэтая выявілася выразна на Канферэнцыі 1975 году. Заклікі да „антыкапіталістычнага багаслоўя” — фактычна бальшавіцкая пропаганда, — паважна занепакой лічных заходня-эўрапейскіх дэлегатаў. Выступленыні пракамуністаў былі настолькі выразнымі, што частка англіканскіх ды іншых заходніх дэлегатаў дэмансіяйна пакінулі адно з паседжанняў. Англіканскі епіскап Грагам Леанард выказначыў, што „відавочна існуе такі непаўстырманы утапізм у Радзе Цэркваў, што паводле яго, калі адкідаць і руйнаваць усе існуючыя парадкі, то атрымаеца ўладарства Божае на зямлі”. Епіскап не сказаў таго, што зусім не пра ўладарства Божае йдзе тут справа.

Ні выступленыні кансерватыўных патэстанскіх і некаторых праваслаўных дэлегатаў супраць рэвалюцыйнага спосабу дзеяньня Рады Цэркваў і апрабоўання гвалту для сацыяльных зьменаў, ні выступленыні Генэр. Сакратара Рады Цэркваў Поттэра, які стараўся згладзіць уражанне ад палітычнага кірунку Рады, — не зъянілі гэтага кірунку. Не ўдалася спроба некаторых амэрыканскіх дэлегатаў недапусціць да выбару Маскоўскага Мітропаліта Нікадыма на аднаго з некалькіх стаўшын Рады Цэркваў.

Была спроба скіліць Раду Цэркваў на выразнае выступленыне супраць ганення за веру ў СССР. Было прачытанае пісьмо а. Глеба Якуніна і навукоўца фізіка Льва Рэгельсана, з заклікам да такога выступленыня і прыняцця пэўнай пастановы. За такую пастанову выказалася большасць дэлегатаў. Але супраць пастановы выказаліся прадстаўнікі Маскоўскай Патрыярхіі і прадстаўнікі баптыстаў з СССР, якія цвердзілі, што ніякага ганення за веру ў СССР няма. І нягледзя на спрыяльную бальшыню, знайдзена была прычэпка за тэхнічную недацяжку пры гласаванні, каб здаць пастанову ў Камісію. А з Камісіі ўжо выйшла пастанова „абгладжаная” агульная — пра неабходнасць рэлігійнай свабоды, не ўспамінаючы парушальнікаў тэй свабоды.

АХВЯРЫ НА КАНСЫТОРИЮ БАПЦАРКВЫ**Працяг сыпісу ахвярадаўцаў за 1975 год****З Парафіі ў Кліўлендзе:**

Айцец Міхал Страпко	\$40.00	Архіепіскап Мікалай	\$231.00
Аnton Шастак	25.00	С-ва X.	500.00
Н. Ягодзік	20.00	Міхась Шыкалюк	100.00
А. Ераховіч	10.00	Др. Уладзімір Набагез	100.00
Сяргей Карніловіч	10.00	Айцец Ян Валюкевіч	20.00
Васіль Лагошняк	10.00	Айцец Карп Стар	5.00
Віктар Сыпічонак	5.00	Др. Лявон Трусыевіч	60.00
Васіль Дурэйка	5.00	Др. Раіса Жук-Грышкевіч	50.00
Іван Каваленка	5.00	Др. Пётра Маркоўскі	50.00

Разам: \$130.00**З Парафіі ў Гайлэнд Парк**

Аляксандар Асіпчык	\$200.00	Праф. Л. Акіншэвіч	20.00
Васіль Русак	35.00	Сыцяпан Кірылік	20.00
Аўген і Аліна Лысюк	25.00	Аляксандар Няпейн	15.00
Др. Галіна Сёкал	20.00	Леанід Вінніцкі	15.00
Тамаш Супрун	20.00	Г. Малец	10.00
К. Карапеўскі	20.00	Уладзімір Дутка	10.00
Уладзімір Сыліўка	10.00	Праф. Уладзімір Сядура	10.00
Ю. Стагановіч	10.00	Павал Брушкевіч	10.00
Л. Стагановіч	10.00	Др. М. Смаршчок	10.00
Янка Груцько	10.00	М. Рагалевіч	5.00
А. Стагановіч	5.00	Павал Андрусышын	5.00

Разам: \$365.00**Разам: \$1356.00****НА ВЫДАНЬНЕ НАПРАСТОЛЬНАГА ЭВАНГЕЛЬЛЯ****праз Раду БАПЦ у Вялікай Брытаніі**

A. Калько	\$3.00	Я. Міхальчык	1.00
Я. Калбаса	2.00	М. Прошкa	3.00
С. Мак	2.00	М. Баюроўскі	5.00
М. Маркоўскі	1.00	В. Карніловіч	5.00
М. Віценчык	1.00	П. Мятла	2.00
Ул. Амеляновіч	1.00		
Клуб „Сакавік”	5.00		

Разам: 31.00 англ. фун.

У часе дыскусіі епіскапальны съятар з Шатляндіі Рычард Холёвэй, які падтрымліваў рэзалюцыю пра гвалт і рэлігійныя ганенныя ў СССР, сказаў: „Я заўважыў, што ёсьць няпісаны закон, дзейны ў Сусветнай Радзе Цэркваў, паводле якога ніколі ня можна публічна абвінавачваць СССР”. Закон ці не закон, але Маскоўская Патрыярхія пасланая туды нездарма.

Затое ўсе палітычныя рэзалюцыі супраць „капіталізму, імперыялізму, каляніялізму, расізму і мілітарызму былі прынятыя. Калі-б разабрацца папраўдзе, то гэтыя рэзалюцыі перадусім адносяцца да СССР, бо нідзе ўжо няма такіх разячых азнакаў капіталізму, імперыялізму, каляніялізму і мілітарызму, як у СССР.

ПАРАФІЯ БАПЦАРКВЫ СЬВ. АПОСТАЛАУ

ПЯТРА І ПАУЛА У АЎСТРАЛІ

Дні жалобы.

У Памінальнюю нядзелю 11. 4. 75 пасьля Сьв. Літургіі Паніхіды Айцец Георг з царкоўным хорам і вернікамі адведалі могілкі, дзе ляжаць супачыўшыя ўжо суродзічы. Дзень выдарыўся цёплы сонечны, спрыяльны да малітвы па адыйшоўших у вечнасць.

6-га ліпеня, 1975 г. у другую гадавіну съмерці сьв. памяці былога кіраўнічага парафіі а. Васіля Чычэліса а. Георг пасьля Літургіі адправіў Паніхіду. Усе вернікі, якія былі на Літургіі, шчыра маліліся за супакой душы былога свайго настаўніка.

10-га жніўня, 1975 г. у гадавіну съмерці Сьв. памяці Маці Шчурко а. Георг адслужыў Паніхіду. Пасьля Паніхіды яе дзецы прыгатавалі памінальны стол у прыцаркоўнай залі. Усе вернікі, якія былі на Сьв. Літургіі, прысутнічалі ѹ на Паніхідзе ѹ на памінальным абедзе.

18-га каstryчніка, 1975 г. у трэціюю гадавіну съмерці заснавацеля нашае Парафіі Мітрафорнага Пратаерэя айца Міхала Шчурко вернікі маліліся за супакой душы ягонае. Паніхіду адслужыў айцец Георг.

УРАЧЫСТАСЦЬ 13-ГА ЛІПЕНЯ 1975 Г.

Важнейшай падзеяй мінулага году ў царкоўна-грамадzkім жыцці было Храмавое Свята Царквы Сьв. Апосталау Пятра І Паўла, і адна-часна адчыненне новазбудаванай царкоўнай залі, якая будзе служыць цэнтрам рэлігійна-грамадzkага жыцця. Да яго парафіяне рупна рыхталіся.

Божую Службу правілі — айцец Георг, кіраўнічы парафіі і айцец Аляксандар з Мэльбурну, у суправожданьні хору пад кіравецтвам М. Бурноса. Малебен да Сьв. Апосталау Пятра І Паўла служылі — а. Георг, а. Аляксандар і а. Жылінскі з Украінскае Праваслаўнае Аўтакефальнае Царквы й ягоны Пратадыякан Развінчэнка. Божая Служба закончылася прапяяньнем многалецца Мітропаліту Андрэю, Архіепіскапу Мікалаю, святыярству ѹ парафіянам.

Пасьля ўсе прысутныя былі запрошаныя ѹ залю, дзе а. Аляксандар выканаў пасвячэнне, і сталоў і ежы. У часе абеду было шмат прамоваў. Айцец Аляксандар выказаў задаваленне з дзейнасці Парафіі ѹ жаданніе добрага развою на будучыню. Айцец Георг адзначыў сваю любасць і ахвоту ганарова працаваць у нашай царкве, адчуваючы шчырае спачуванне ѹ падтрымку ад вернікаў. Айцец Жылінскі быў рады з Божае Службы ѹ малітваў у беларускай мове і жадаў Парафіі плённай дзейнасці ѹ будучыні. Выступалі з прамозамі ѹ некаторыя парафіяне, выказваючы задаволенне ѹ радасць з прыідбанняя свае залі для агульнай карысці. У пералынках паміж прамовамі былі дэкламацыі, пераважна дзяцей і старэйшай моладзі.

Старшыня Парафіяльнае Рады К. Станкевіч дзякаваў усім, хто пры-

лажыўся да будовы залі, усім ахвярадаўцам, усім удзельнікам съята. А нарэшце, і асабліва, жанчынам-гаспадыням за дасканалае прыгатаваньне бяседных сталоў.

КАЛЯДНЫ ВЕЧАР — КУЦЫЦА

Калядны Вечар пачаўся Божаю Службаю. Айцец Георг правіў Вялікае Павячэр'е. Вернікі пасходзіліся з усіх куткоў Адэляйды й запоўнілі ўсю царкву. Прыйожа съпявалі узмоцнены хор пад кіравецтвам брата М. Бурноса. У канцы Багаслужбы а. Георг выканалі чын Мірапамазанья вернікаў.

Потым усе прысутныя перайшлі ў прыгожа ўбраную залю. Пасярод залі стаяла ўбраная ялінка, а каля ялінкі Дзед Мароз пры складзіку каляровых пакункаў з падарункамі. У куце залі, на стале з сенам, накрытым белым абрусам, стаяла Куцыца, і над ёю гарэлі съвечкі.

Калі госьці разъмасыціліся за сталамі, сястра О. Бурнос расказала верш „Дзед Мароз”, а старэйшыя — Бурнос і Калясьніковіч з дзяцьмі хадзілі карагодам і съпявалі „Саўка ды Грышка”, „Дзед Мароз! Чаму невясёлы...”. Але Дзед Мароз разъвесяліў дзяцей падарункамі. Было ў гоману ў радасці, і бегатні ў пахваляння адно аднаму, і тату ў маме.

О. Бурнос прачытала вершаванае Каляднае прывітанье з Бацькаўшчыны ў верш Калядкі. Хор выканалі дзьве песні-Калядкі: Новая Радасць і Неба ў Зямля. Паўлік Калясьніковіч добраю беларускаю моваю прадэкламаваў верш — Дзед Мароз і Малітва. З прысутных нашых вернікаў і гасцей былі дзьве асобы, для якіх гэты дзень быў днём іхных народзін. Гэта В. Дзітман і Дэбі Адамс. Ім разам з хорам усе ўдзельнікі Вечара прапяялі „Многая Лета”.

Пасля агульнай забаўнай часткі Айцец Георг прачытаў Малітву ў асьвяціці Куцыцу ў ежу, якую падрыхтавалі нашыя жанчыны, стараючыся прыгатаваць патравы, якія гатавалі на Бацькаўшчыне. А падчас вячэры рупна ў ласкава чаваствалі ўсіх, з чаго былі задаволеныя, і свае ў госьці, ія менш, як з гульняй і забаваў.

На Вечары было каля 80-ці дарослых і 20-ці дзяцей. Святкаваньне працягнулася да саме поўначы. А разыходзячыся гаварылі, што гэты пачатак супольнага святкаваньня Святога Каляднага Вечару трэба замацаваць надалей.

СПАТКАНЬНЕ НОВАГА ГОДУ

У Парафіі БАПЦарквы ў Адэляйдзе ўвайшло ўжо ў звычай спатыкаць Новы Год паводле старога стылю. У гэтым годзе, як і ў мінульдзія гады, 13-га студзеня адбыўся вялікі баль у прыгожай польскай залі ймя Каперніка. Ужо з 8-ай гадзіны ўвечары залі амаль запоўнілася сваімі сябрамі ў запрошанымі гасціямі. Грала добрая аркестра „Тытан”. Гralі ўпярэдзі народныя і мадэрныя танцы.

Няглядзя на будны дзень, у залі было каля 4-х сот асобаў, і панаўала атмасфера лагоднасці, весялосці і радасці.

Танцавалі ў весяліліся, і маладыя ў старыя.

На гэты раз нашыя парафіянне прынясьлі добрыя падарункі на лётарэю — 13 рознайкіх рэчаў. Лётарэя ішла бойка, а выгранынікі засталіся вельмі задаволенымі.

А 12-ай гадзіне ночы ўсе прысутныя выпілі тост за шчасльівы Новы Год і за здароўе ўсіх у залі. І тады віншавалі адзін аднаго, з пацалункамі і пажаданьнямі шчасця ў здароўя.

Царква Сьв. Пятра й Паўла у Адэлляйдзе, Аўстралія

Айцец Георг, які быў на залі з Матулькай і сваім сябрамі, вінштаваў з Новым Годам, з пажаданнем шчаслья й здароўя усім прысутным і іх сем'ям.

Старшыня Парафіяльнай Рады, вітаючы ўсіх з Новым Годам, дзякаў гасцям, што ня цураюцца нас, Беларусаў, а таксама сваім за прынесеня падарункі на лётэрэю й ежу для буфету, і асабліва жанчынам за ўвіханье каля буфету. А калі паведаміў, што наступны баль будзе ў трапені месяцы, то пачуліся гучныя воплескі. Потым танцы працягваліся да пайдругой гадзіны ночы.

На заканчэнні аркестра зіграла наш Беларускі Гімн. Госьці разыйходзіліся з удзячнасцю да гаспадароў балю. Парафія-ж мела з балю паважны прыбытак у касу.

**

Дня 14 сіння 1975 году адбыўся Агульны Сход Парафіі, на якім выбрана Пагафіяльная Рада ў наступным складзе: Кастусь Станкевіч — старшыня; Уладзімер Акавіты — заступнік старшыні; Міхась Бурнос — сакратар; Аўгэн Сітнік — скарбнік; Константын Ранцэвіч — сябра; Адам Шараевіч — стараста; Парфіры Трысмакоў — стараста; Янка Раллсон — прадстаўнік да сувязяў (паблік афіцэр).

Вялікую дапамогу ў працы Пагафіі праводзіў Жаночы Дапамаговы Камітэт. На прапанозу Уладыкі Мітрапаліта Андрэя, гэты Камітэт зъмяніў назоў на Сястрыцтва Святой Ефрасіні Полацкай.

ПАРАФІЯ СЬВ. КІРЭЛЫ ТУРАЎСКАГА У БРУКЛІНЕ

15-га лютага 1976 г. на Агульным Сходзе выбрана новая Парафіяльная Рада ў наступным складзе:

Кіраўнічы Парафіі — а. Васіль Кендыш, Старшыня — Мікола Гарошка, Заступнік Старшыні — Аляксандар Міцкевіч, Сакратар — Уладзімір Курыла, Скарбнік — Кастусь Верабей, Стараста Міхась Міцкевіч. Сябры — Мікола Заморскі й Юрка Касцюковіч.

У Рэзвізійную Камісію выбраны: Старшыня — Уладзімір Набагез. Сябры — Пётра Манькоўскі, Уладзімір Русак.

ПАРАФІЯ БАПЦАРКВЫ У МЭЛЬБУРНЕ, АЎСТРАЛІЯ

У нядзелю, 9-га лістапада 1975 г., у Мэльбурне, Аўстралія, Дэпарт-мэнт Эміграцыі ўрачыста адзначаў 25-ую гадавіну актыўнае дзеяйнасці нова-пасяленцаў (эмігрантаў) на Аўстралійскім кантынэнце.

Галоўнаю часткаю ўрачыстасці было служэньне Малебна Удзячнасці ў Англіканскай катэдры сёв. Паўла ў Мэльбурне. На ўрачысты Малебен былі запрошаны і прысутнічылі духавенства і вернікі шматлікіх юрыстыкіяў, у тым ліку і Парафія БАПЦарквы. Запраўды, узварушаны быў кожны прысутны суродзіч, калі ў пераліку ўдзельнікаў у ўрачыстым Малебне было прагалошанае: — Беларуская Аўтакефальная Праваслаўная Царква, I так, у далёкай Аўстраліі, у аднай з найбольшых Катэдраў прагалошаныя малітвы і за дабро нашага пабожнага Беларускага Народу.

23-га лістапада 1975 г. прат. Аляксандар, Настаяцель памеснай Парафіі БАПЦарквы ахрысьціў Аляксандра, сына Янко і Новэнкі Доброты, і Пятра, сына Аляксея і Уршулі Сымірноў. Няхай Усемагутны Ўладар абдорыць Аляксандра і Пятра добрым здароўем, каб хутка раслі і мажваліся на Славу Бога, на ратасць бацьком ды пацеху людзям добрае волі. Дай Божа!

25-га лістапада 1975 г. Штатная Ўлада зладзіла адмысловае прыніццё для рэлігійных і харытатыўных арганізацыяў у Штаце Вікторыя. Прыніццё адбылося ў Губэрнатарскай рэзыдэнцыі. Удзельнікі — госьці былі прыняты і вітаны Губэрнатарам Вікторыі. Парафію БАПЦарквы рэпрэзэнтавалі двое сяброў Парафіяльнае Рады.

26-га лістапада 1975 г. у Мэльбурне добра знаная арганізацыя „Добра-Суседзкіх Судадносін“ (Гуд Нэйбоўр Коўніл), якая цесна супрацоўнічае з гэасяленцамі, асеўшымі ў гэтай краіне, зладзіла Юбілей (25-ты) свае дзеяйнасці. У юбілейнай імпрэзе прыняла удзел і Парафія БАПЦарквы, якую рэпрэзэнтавалі Кіраўнічы і сябры Параф. Рады. Вастав адзначышь, што ў арганізацыю Добра-Суседзкіх Судадносін уваходзіць 122 пасобныя рэлігійныя і харытатыўныя арганізацыі, у тым ліку і Мэльбурнская Парафія сёв. БАПЦарквы.

9-га студзеня 1976 г. на 68-ым годзе жыцця адыйшоў у вечнасць сёв. пам. Кузьма Няборскі. Пакойны Кузьма пакінуў у смутку жонку, двух синоў, дачку ды чацвёру ўнучкаў. Чын пахарону даханаў прат. Аляксандар. Цела пакойнага Кузьмы пахаванае 12-га студзеня пры лічнай колькасці суродзічаў. Вечная Яму Памяць!

У нядзелю, 11-га студзеня 1976 г., стараньнямі Сястрыцтва пры Парафіі ё Парафіяльнае Рады, замест традыцыйнай „Ялінкі“ для дзецей, быў зладжаны супольны парафіяльны пікнік. Пікнік адбыўся ў добра вездамым парку блізка Мэльбурну. Лічнае колькасць суродзічаў надзвычай добра правялі час пры багатым пачастунку, песнях, танцах, ды гульнях. Надвор'е на гэты раз было цудоўнае. Хацелася-б, каб Сястрыцтва пры Парафіі супольна з Параф. Радай падбала пра часыцейшыя гэткія пікнікі.

23-га студзеня г. г. у Мэльбурне адзначаўся афіцыйны Дзень Аўстраліі (Нацыянальны Дзень). З гэтае нагоды было зладжанае прыніццё для ўшанаванья Дзяржаўнага сьвята. Прыніццё адбылося ў Мэльбурнскай Гарадзкой Залі. Галоўнымі прамоўцамі былі: Прэм'ер Міністэр М. Фразэ, Прэм'ер Вікторыі Гамер, прадстаўнік Новай Зеляндыі, Архіепіскап Англіканская Царквы ды іншыя, займаючы высокія становішчы людзі. У сьвяткаваньні прыняло ўдзел 1.100 асоб розных арганізацыяў.

у тым ліку ѹ Парафія БАПЦ. Паraphвю рэпрызванавалі: Настаяцель а. Аляксандар з матушкай ды сябрама Паraphвіяльнае Рады.

Паводле нашага звычаю ды за прыкладам мінульых год, кіраунік Парафіі БАПЦ а. Аляксандар наведаў хаткі суродзічаў-парафіянаў з Ярданская вадою. З радасцю трэба адзначыць, што суродзічы яшчэ памятаюць нашыя багатыя традыцыі ѹ звычаі, і таму былі радыя з наведаньня ѹ выкананьня гэтага хвалы годнага чыну.

8-га лютага 1976 г. адбыўся Чарговы Справаудачны Сход. З справаудачаў прысутныя сябры парафіі даведаліся, што дзеянасць парафіі за апошніх 12 месяцаў і поспеху былі лепшымі чым у мінульым. Гэтаксама справаудача Скарбніка паказала, што парафіяльная маесць — фінансы, — нягледзячы на павялічаныя выдаткі, значна ўзрасла. З надзеяй глядзім у прышласць. Дапамажы Божа!

ЛІС ЦАРКВЫ СЬВ. БЛАГАВЕШЧАНЬНЯ У ВІЦЕБСКУ

Расейскі археалёг Л. Аляксееў у сваій кнізе „Полацкая земля” (Масква, 1966 г.), апісваючы старадаўнія архітэктурныя помнікі Полаччыны піша:

„Калі Полацкая Сафія была здэфармаваная (напісана — „обезобраеженая”) праз вуніяцкага мітропаліта ѹ 18-ым веку, то яшчэ перад некалькімі гадамі ѹ Віцебску ўзвышаўся другі подля старадаўнасці памятнік Беларусі, які захаваўся да нашых дзён амаль у цэласці. Гэта ведамая царква Благавешчаньня, выбудаваная Віцеблянамі ѹ пачатку 12-га веку на Ніжнім Замку. Аднак доля Полацкай Сафіі чакала гэты помнік у... нашы дні(!). У снежні 1961 году, на загад мясцовых уладаў, удары не складанага мэханізму — шарбабы — у некалькі гадзін аблінулі астаткі будынку ѹ руіны.

У выдадзеным у 1969 г. зборніку „Археологические открытия 1968 г.”, на самым канцы разьдзелу III — Белорусская ССР — зъмешчана каротенькая, усяго на паўбалонкі, паведамленне Каргера пад загалоўкам „Раскопкі руін царквы Благавешчаньня ѹ Віцебску”. У ім, між іншым, чытаєм (у перакладзе): „У 1961 г. царкве Благавешчаньня было напенесена цяжкое пашкоджанье, ледзь на прывёўшае да поўнай руіны гэтага старадаўнага помніка Беларусі. Усё-ж і ўцалеўшыя фрагменты прадстаўляюць агромную гістарычную вартасць”.

Аўтар канчае сваё ляканічнае паведамленне заўвагай: „Вынікі архітэктурна-археалагічнага агляду помніка (экспедыцыяй Ленінградзкага аддзелу Інстытуту Археалёгіі) пазволілі ѹ сучасны мамант прыступіць да распрацоўкі праекту кансервациі руін царквы Благавешчаньня”.

Так „прыступіць да распрацоўкі праекту кансервациі”, але не царквы, а руін.

ДАР ЦАРКВЕ

Уладзімір Сыліўка, парафіянін і чецеццаўкоўны ѹ Парафіі Жыровіцкага Божае Маці ѹ Гайлэнд Парку, штату Нью Джэрсі, упрыгожыў царкву дэзвюма мэталёвымі харугвамі, выпісашы з Грэцыі, коштам 1780 даляраў.

З роднага краю — Захадніяе Беларусі — Уладзімір быў выехаўшы ѹ Паўднёвую Амерыку. Там ён акуратна наведваў праваслаўную царкву, сипяваў у хоры ѹ чытаў часы ѹ апостала.

Калі, у выніку другое сусьветнае вайны, ягоная сястра апынулася ѹ ЗША, яна навязала лучнасць з братам Уладзімірам, які пераехаў на сталае жыццё ѹ ЗША. Тут ён неадлучна ѹ чыгуна працуе ѹ Царкве Жыровіцкага Божае Маці ѹ Гайлэнд Парку. Шчасцьця яму, Божа!

„ЛЯГЕНДА ПРА МАР'ІН-ГОРКУ“

Гісторыя гэтае мясцоўасьці тым цікавая, што яе назоў паходзіць ад Імя Дзевы Марыі, Прачыстае Багародзіцы, і цікава, што да гэтае пары бязбожныя бальшавікі не зъмянілі яго на які іншы, як напрыклад — Ігумен на Чэрвень.

Мясцоўасьць гэтая знайходзіцца ў Менскай вобласці на паўднёвы ўсход ад Менску, паміж дзвеюх рэчак: Піцы й Сьвіслачы, на чыгуначным пункце між Менскам і Бабруйскам. Цікава пазнаёміцца з гэным месцем цудоўнага пачатку.

Да 1812 году тут ня было сялібаў, плошча была пакрытая лесам так званай Ігуменскай Пушчы. Пра яе маюцца два пераказы. Пра адзін давялося чуць ужо тут у ЗША ад старой эмігранткі — Ю. Гуз, — якая туды хадзіла з маці сваей у 1913 годзе паломніцтвам да Царквы Усыпення Прачыстае Багародзіцы і ў ёй цудадзейнага Абра з Богае Маці. А паходзіла яна з Рудзенска, 12 км. ад Мар’ін Горкі.

Яна памятала, як расказвалі старэйшыя людзі пра паход французаў на Маскву ў 1812 г., і з іх адзін аддзел прыйходзіў якраз праз іх мясцоўасьць. Людзі былі напалоханыя і разъбегліся па лесе. Гэтак адзін на божны Беларус, углядзеўшы і нязвычайных людзей — французаў, пусьціўся хавацца ад іх дзесь далей ад вялікіх дарогаў, па якіх яны йшлі, і зачаваў у лесе, якраз на той горцы, якую ці ён ці хто пазней назвалі Мар’інай. Зрабіўшы сабе нейкі шалас з гальля, назьбіраўшы моху, заснуў змучаны сном, здаўшыся на Бога і Яго апеку. І вось прысыніўся яму сон, быццам ён знайходзіцца ў вялікай царкве, шчыра моліцца пряд Абразом Богае Маці, і так яму добра адчуваецца, што лепш і ня трэба. Прачынуўшыся рана, ён доўга думаў, што-б то значыў гэты сон? І ён пастанавіў застацца на гэтай Горцы, што-б там ні было. Да зімы пабудаваў большую хату, паставіў крыж перад хатай, хадзіў у бліжэйшую вёску па еміну, расстараўся съвяты Абра з Богае Маці, ды шчасльіва перазімаваў у ёй, хоць французы адыйшлі, і ўся вайна закончылася. Летам схадзіў у недалёкі Рудзенск і навет у Менск, і нейкім правам атрымаў назаўсёды тую Горку, дык і пасяліўся там на ўсе гады. Калі была скасавана паншчына, некаторыя сяляне атрымалі калія названае Горкі свае дзялянкі зямлі, дык пабудавалася тут і вёска, а ў ёй і царква, якую назвалі Імём Богае Маці Марыі, ад чаго й пачаўся той назоў Мар’інай Горкі, паводле расказу таго ўцекача; яго-ж апавяданье пераказвалася жыхаром, якія тут пасяліліся. Калі-ж праводзілася чыгунка з Менску на Бабруйск, Мар’іна Горка сталася чыгуначнай станцыяй, а ў 1875 годзе царскія ўлады пабудавалі ў ёй прыгожы Усыпенскі Сабор, сельска-гаспадарскую школу, ды была прывезена прыгожая Ікона Богае Маці, якая праславілася шматлікімі цудамі, што яе ў называюць Мар’інагорскай. Адным словам, сталася так, як было прысынілася таму першаму жыхару Мар’інай Горкі.

Другі пераказ крыху іншы. Гаворыцца пра аднаго Беларуса Ізыдара з вёскі Лядцы, які быў хворы, і яму ў сьне зъявілася Богая Маці ды загадала, што як ачуняе, каб на той Горцы паставіў крыж і царкву ды звесіў у ёй Абра з Богае Маці. Гэтак ён і зрабіў, і навет жыў пры тэй царкве да самага канца свайго жыцця. А што царква была паставлена на горцы ў Імя Дзевы Марыі. Прачыстае Багародзіцы, то мясцовыя людзі ў пачалі называць яе царквою на Мар’інай Горцы, а праслаўлены цудамі Абра з Багародзіцы ў царкве — Мар’інагорскім.

А. Асіповіч